

In ramos palmarum

Τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὰ Βαΐα, Κύριε εὐλόγησον.

Ὅτε ἤγγισεν ὁ Κύριος εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθεν εἰς Βηθσφαγὴν πρὸς τὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο μαθητὰς λέγων· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν καὶ εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι· καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρειὰν ἔχει· καὶ εὐθέως ἀποστέλλει αὐτούς· τοῦτο δὲ γέγονεν, ἵνα τὸ ῥηθὲν πληρωθῆ διὰ τοῦ προφήτου· 310 εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρᾶς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἰὸν ὑποζυγίου. Καίτοι πολλάκις ἐπέβη τῶν Ἱεροσολύμων πρότερον ἄλλ' οὐδέποτε μετὰ τοσαύτης περιφανείας.

Τί οὖν τὸ αἶτιον; προοίμιον ἦν τότε οἰκονομίας καὶ οὔτε αὐτὸς σφόδρα κατάδηλος ἦν οὔτε ὁ καιρὸς τοῦ παθεῖν ἐγγύς· διόπερ ἀδιαφορώτερον αὐτοῖς ἀνεμίγνυτο καὶ μᾶλλον κρύπτων ἑαυτόν. Οὔτε γὰρ ἂν ἐθαυμάσθη φαινόμενος οὕτως καὶ εἰς μείζονα αὐτοὺς ἐξήγειρεν ὀργήν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως πεῖραν ἔδωκεν ἰκανὴν καὶ ὁ σταυρὸς ἐπὶ θύραις ἦν, μειζόνως ἐπιλάμπει λοιπὸν καὶ μετὰ πλείονος ἅπαντα πράττει περιφανείας τὰ μέλλοντα αὐτοὺς ἐκκαίειν. Δυνατὸν μὲν' ἄρ' ἦν καὶ παρὰ τὴν ἀρχὴν τοῦτο γε-νέσθαι, ἀλλ' οὐδὲν χρήσιμον οὐδὲ λυσιτελές οὕτως. Σὺ δέ μοι θέα ὅσα θαύματα γίνεται καὶ ὅσα πληροῦνται προφητεῖαι. Εἶπεν, ὅτι εὐρήσετε ὄνον· προεῖπεν, ὅτι οὐδεὶς κωλύει, ἀλλ' ὅτι ἀκούσαντες σιγήσουσι. Καὶ τοῦτο δὲ οὐ μικρὸν κρῖμα Ἰουδαίων ἐστί. Τοὺς οὐδέποτε γνωρίμους αὐτῶ οὐδὲ φανέντας πείθει τὰ ἑαυτῶν προέσθαι καὶ μηδὲ ἀντειπεῖν καὶ διὰ τῶν μαθητῶν. Οὗτοι δὲ αὐτῶ θαυματουργοῦντι παρόντες οὐκ ἐπέισθησαν. Μὴ δὴ μικρὸν εἶναι νομίσης τὸ γεγενημένον.

Τίς γὰρ αὐτοὺς ἔπεισε τῶν Ἰουδαίων ἀφαιρουμένων καὶ ταῦτα πένητας ὄντας ἴσως καὶ γεωργοὺς μὴ ἀντειπεῖν; τί λέγω μὴ ἀντειπεῖν; μὴ ἐρέσθαι ἢ καὶ ἐρομένους σιγήσαι καὶ παραχωρῆσαι; Καὶ γὰρ ἀμφοτέρα ὁμοίως θαύματα ἦν· καὶ εἰ μηδὲν εἶπον ἐλκομένων τῶν ὑποζυγίων καὶ εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες, ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρειὰν ἔχει παρεχώρησαν καὶ οὐκ ἀντέστησαν καὶ ταῦτα οὐκ αὐτὸν ὀρῶντες ἀλλὰ τοὺς μαθητὰς. Ἀπὸ τούτων αὐτοὺς παιδεύει, ὅτι καὶ Ἰουδαίους ἠδύνατο καὶ ἄκοντας κωλύσαι διόλου μέλλοντας αὐτῶ ἐπιέναι καὶ ἀφώνους καταστῆσαι. Ἄλλ' οὐκ ἠθέλησεν.

Καὶ ἕτερον δὲ μετὰ τούτων διδάσκει τοὺς μαθητὰς ὅπερ ἂν αἴτησι διδόναι καὶ αὐτὴν κελεύει τὴν ψυχὴν προέσθαι καὶ ταύτην παρέχειν καὶ μὴ ἀντιλέγειν. Εἰ γὰρ ἀγνοοῦντες οὕτω παρεχώρησαν, πολλῶ μᾶλλον αὐτοῦ ἀπόντος ἐξίστασθαι δεῖ. Προσδὲ προφητείαν καὶ ἑτέραν πάλιν ἐπλήρου διπλῆν, τὴν μὲν δι' ἔργων τὴν δὲ διὰ ῥημάτων. Καὶ ἡ μὲν διὰ τῶν ἔργων ἦν ἡ διὰ τῆς καθέδρας τοῦ ὄνου, ἡ δὲ διὰ ῥημάτων, ἡ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου. Καὶ γὰρ 311 εἶπεν, ὅτι καθεδεῖται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ὄνου· καὶ καθίσας αὐτὸς καὶ πληρώσας αὐτήν. Ἐτέρα πάλιν προφητεία· ἀρχὴν διὸ ἐποίει τὰ μέλλοντα προδιατυπῶν. Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; τῶν ἀκαθάρτων ἐθνῶν τὴν κλήσιν προαναφωνεῖ καὶ ὅτι αὐτὸς ἐπαναπαύσεται καὶ ἤξουσιν αὐτῶ καὶ ὄψονται. Καὶ προφητεία διεδέχετο προφητείαν. Ἐμοὶ δὲ οὐ διὰ τοῦτο μόνον δοκεῖ τὸν ὄνον ἐκάθισε, ἀλλὰ καὶ τρόπον ἡμῖν φιλοσοφίας παρέχων. Οὐ γὰρ δὴ μόνον προφητείας ἐπλήρου οὐδὲ δόγματα ἐφύτευσε τὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον διώρθου δι' αὐτῶν τούτων, πανταχοῦ κανόνας ἡμῖν τιθεὶς τῆς ἀναγκαίας ζωῆς καὶ διὰ πάντων τὴν ζωὴν κατορθῶν τὴν ἡμετέραν.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡνίκα τίκτεσθαι ἔμελλεν, οὐκ ἐπεζήτησε λαμπρὰν οἰκίαν οὐδὲ μητέρα πλουσίαν καὶ περιφανῆ ἀλλὰ πτωχὴν καὶ μνηστῆρα τέκτονα ἔχουσαν. Καὶ ἐν καλύβῃ γεννᾶται καὶ ἐν φάτνῃ τίθεται καὶ μαθητὰς ἐκλέγων οὐ ῥήτορας καὶ σοφοὺς οὐδὲ εὐπόρους καὶ εὐγενεῖς ἀλλὰ πένητας καὶ ἐκ πενήτων καὶ πάντοθεν ἀσήμους ἐξέλεξε. Καὶ τράπεζαν παρατιθέμενος ποτὲ μὲν κριθίνους ἄρτους παρατίθεται ποτὲ δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐξ ἀγορᾶς τοὺς μαθητὰς ὠνήσασθαι κελεύων. Καὶ στιβάδας ποιῶν ἀπὸ χόρτου καὶ ἱμάτια ἀμφιεννύμενος εὐτελεῖ καὶ τῶν πολλῶν οὐδὲν διαφέροντα περιβάλλεται. Οἰκίαν δὲ οὐδὲ ἔσχεν, εἰ δὲ καὶ μεταβῆναι ἐκ τόπων ἔδει ὁδοιπορῶν ὡς καὶ κοπιᾶν καὶ καθήμενος οὐ θρόνου δεῖται οὐδὲ προσκεφαλαίου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ποτὲ μὲν ἐν τῷ ὄρει ποτὲ δὲ παρὰ τὴν πηγὴν καὶ οὐ παρὰ πηγὴν μόνον ἀλλὰ καὶ μόνος καὶ σαμαρείτιδι διαλέγεται.

Πάλιν λύπης μέτρα τιθεῖς, ἡνίκα θρηνῆσαι ἔδει, δακρῦει ἡρέμα, πανταχοῦ κανόνας, ὅπερ ἔφην, καὶ ὄρους πηγνὺς μέχρι ποῦ προβαίνειν δεῖ καὶ περαιτέρω μηκέτι. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ νῦν, ἐπειδὴ συνέβαινέ τινας ἀσθενεστέρους ὄντας ὑποζυγίων δεῖσθαι, κἀνταῦθα μέτρον ἔθηκε δεικνύς, ὅτι οὐχ ἵππους οὐδὲ ἡμιόνους ζεύξαντας φέρεσθαι δεῖ, ἀλλ' ὄνω κεχρῆσθαι καὶ περαιτέρω μὴ προβαίνειν καὶ πανταχοῦ τῆς χρείας εἶναι. Ἰδωμεν καὶ τὴν προφητείαν τὴν διὰ τῶν ῥημάτων. Τίς οὖν ἡ προφητεία; ἴδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρᾶος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον, οὐχ ἄρματα ἐλαύνων ὡς οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, οὐ φόρους 312 ἀπαιτῶν, οὐ σοβῶν καὶ δορυφόρους περιάγων, ἀλλὰ πολλὴν ἐπιείκειαν κἀντεῦθεν ἐπιδεικνύμενος Ἐρώτησον τοίνυν τὸν Ἰουδαῖον ποῖος βασιλεὺς ἐπὶ ὄνου ὀχούμενος εἰσηλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ἀλλ' ἡ τοῦτο μόνον· Ἐποίει δὲ ταῦτα, ὅπερ ἔφην, τὰ μέλλοντα προδηλῶν. Ἐνταῦθα γὰρ ἡ Ἐκκλησία δηλοῦται διὰ τοῦ πώλου καὶ ὁ λαὸς ὁ νέος καὶ ποτε ἀκάθαρτος μετὰ δὲ τὸ καθίσει τὸν Ἰησοῦν καθαρὸς γενόμενος. Καὶ ὄρα διόλου τὴν εἰκόνα σωζομένην. Οἱ γὰρ μαθηταὶ λύουσι τὰ ὑποζύγια· διὰ γὰρ τῶν ἀποστόλων κἀκεῖνοι καὶ ἡμεῖς ἐκλήθημεν, διὰ τῶν ἀποστόλων προσήχθημεν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐδοκίμησις ἐκείνους παρεζήλωσε, διὰ τοῦτο φαίνεται ὄνος ἀκολουθοῦσα τῷ πώλῳ. Μετὰ γὰρ τὸ καθίσει τὸν Χριστὸν ἐπὶ τὰ ἔθνη, τότε ἤξουσι κἀκεῖνοι παραζηλοῦντες. Καὶ τοῦτο δηλῶν ὁ Παῦλος ἔλεγεν· ὅτι πῶρωσις ἀπὸ μέρους τοῦ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθη, καὶ τότε πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται. Ὅτι γὰρ προφητεία ἦν δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· οὐ γὰρ ἂν ἐμέλησε τῷ προφήτῃ μετὰ τῆς ἀκριβείας ὄνου τὴν ἡλικίαν εἰπεῖν, εἰ μὴ τοῦτο ἦν. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον δηλοῦται διὰ τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ὅτι καὶ μετ' εὐκολίας αὐτοὺς ἀξιούσιν οἱ ἀπόστολοι. Ὡσπερ γὰρ ἐνταῦθα οὐδεὶς ἀντεῖπεν εἰς τὸ κατασχεῖν, οὕτως οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἐθνῶν οὐδεὶς ἠδυνήθη διακωλύσαι τῶν κατεχόντων αὐτοὺς ἔμπροσθεν. Οὐ κἀθηται δὲ ἐπὶ γυμνὸν τὸν πῶλον, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἱμάτια τῶν ἀποστόλων. Ἐπειδὴ γὰρ τὸν πῶλον ἔλαβον, ἅπαντα λοιπὸν προῖενται, καθὼς καὶ Παῦλος ἔλεγεν· ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ δαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. Σκόπει δὲ τὸ εὐήνιον τοῦ πώλου, πῶς ἀδάμαστος ὢν καὶ χαλινοῦ ἄπειρος οὐκ ἐσκίρτησεν ἀλλ' εὐτάκτως ἐφέρετο, ὃ καὶ αὐτὸ προφητειῶν τις ἦν, δηλοῦσα τὸ καταπειθῆς τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ἀθρόαν εἰς εὐταξίαν μεταβολήν. Καὶ γὰρ πάντα τὸ ῥῆμα εἰργάσατο λέγον· λύσαντες ἀγάγετέ μοι· ὥστε τὰ ἄτακτα εὐτακτα καὶ τὰ ἀκάθαρτα γενέσθαι λοιπὸν καθαρὰ. Ἄλλ' ὄρα τὸ ταπεινὸν τῶν Ἰουδαίων. Το-σαῦτα θαύματα εἰργάσατο καὶ οὐδέποτε αὐτὸν οὕτως ἐξεπλάγησαν. Ἐπειδὴ δὲ εἶδον ὄχλον συντρέχοντα, τότε θαυμάζουσι.

Ἐσεῖσθη γὰρ πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα. Τίς ἐστὶν οὗτος, οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον. Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ὅτε ἔδοξάν τι μέγα λαλεῖν, τότε χαμαίζηλος αὐτῶν ἡ γνώμη καὶ ταπεινὴ καὶ σεσυρμένη. 313 Ταῦτα δὲ

αὐτὸς ἐποίει δεικνύμενος, ἀλλ' ὁμοῦ μὲν, ὅπερ εἶπον, καὶ προφητεῖαν πληρῶν καὶ φιλοσοφίαν παιδεύων, ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς μαθητὰς παραμυθούμενος, λυπούμενους διὰ τὸν θάνατον καὶ δεικνύς, ὅτι πάντα ταῦτα πάσχει ἐκῶν. Σὺ δέ μοι θαύμασον τοῦ προφήτου τὴν ἀκρίβειαν πῶς πάντα προεῖπε· καὶ τὰ μὲν ὁ Δαυΐδ, τὰ δὲ ὁ Ζαχαρίας προανεφώνησεν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν καὶ ὑμνῶμεν καὶ τὰ ἱμάτια προώμεθα τοῖς αὐτὸν φέρουσι.

Τίνος γὰρ ἂν εἶημεν ἄξιοι, ὅταν οἱ μὲν τὴν ὄνον περιβάλλωσιν ἦν ἐκάθητο, οἱ δὲ τοῖς ποσὶν αὐτῆς ὑποστρωννύωσι τὰ ἱμάτια, ἡμεῖς δὲ αὐτὸν γυμνὸν ὀρώντες οὐδὲ ἀποδοῦναι κελευόμενοι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν μενόντων δαπανᾶν μηδὲ οὕτως ὦμεν φιλότιμοι; Κἀκεῖνοι μὲν παρακολουθοῦσιν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν, ἡμεῖς δὲ καὶ προσιόντας παραπεμπόμεθα, διακρουόμεθα, ὑβρίζομεν. Πόσης ταῦτα κολάσεως ἄξια; μὴ δὴ πτωχεύωμεν, μηδὲ ἀπάνθρωποι καὶ ὠμοὶ περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς γινώμεθα, ἀλλ' ἐμπορευσώμεθα τὴν καλὴν ταύτην πραγματείαν, ἵνα καὶ αὐτοὶ λαβόντες αὐτὴν ἀπέλθωμεν καὶ τοῖς υἱοῖς τοῖς ἑαυτῶν καταλείψωμεν καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν".